

Гете је једном приликом рекао: „Онај ко није у стању да своје време рачуна целих 3000 година, живи само од данас до сутра“. Ова мисао не тиче се само судбине и живота појединаца, узетих у њиховој издвојености и особености, већ много више карактерише дубље историјске процесе у којима се (пре)обликују друштвени колективитети. У својој сржи, ово су процеси дугог трајања. Ипак, да бисмо разумели наше текуће историјско време, оно које се данас одвија на простору некадашње Југославије, не морамо ићи оволико далеко у прошлост и рачунати читава три миленијума. Довољно је захватити последњих двадесет година и осмислити суштину збивања која су се у том периоду десила.

Пресудан и преломан догађај који лежи у корену ових збивања свакако је разбијање Југославије. Њему претходи пад Берлинског зида, односно уједињење и збијање Немачке. Ова два догађаја могу се разумети као радикална ревизија исхода Другог светског рата, као поништавање тековина које су на простору Европе требало да симболишу дефинитиван завршетак једне милитантне империјалне политике која је букнула из самог њеног средишта. Не треба стога да чуди што је последица оваквог историјског враћања уназад била обнова агресивне спољне политике Немачке и напад на Југославију. Југославија као велика, самостална и социјалистичка држава никако се није могла уклопити у „нови“, а заправо стари европски поредак о којем су немачки милитанти такође сањали тек коју деценију раније и тај сан претворили у кошмар за готово све европске нације.

Овог пута кошмар Другог светског рата поновио се само на простору Југославије. За њене становнике готово да није било разлике између тих историјских искустава. Једина али болна разлика била је у држању европских сила које су овога пута биле уједињене у својој политици према Југославији. Немачка политика постала је водећа снага јединствене политике Европске заједнице која се руководи логиком капиталистичке експанзије на (југо)исток Европе, у потрази за новим изворима сировина, јефтином радном снагом и тржиштима. Као некада, зарад интереса те политике, по принципу „завади па владај“ подстицан је национализам, па и шовинизам, унутар неких југословенских народа, на чијем челу су се нашли лидери који су због своје антијугословенске делатности у СФРЈ провели више година у затвору (Туђман и Изетбеговић). Заједнички наступ ових спољних и унутрашњих снага, уперен против Југославије, добио је псеудоправно покриће у извештају тзв. Бадинтерове комисије која је прогласила административне границе југословенских република за државне. Дакле, испало је да су међународно признате границе Југославије потпуно подложне променама, свако ко је хтео могао је да их прекраја по својој вољи, али провизорне границе између њених република нису се смеле мењати. Као што се десило да је

Пише: Марио Калик
четвртак, 26 август 2010 23:17

хрватском и муслиманском народу признато право на одвајање од Југославије, у границама „држава“ Хрватске и БиХ, док српском народу није признато право да остане у Југославији, тј. да се одвоји од ових (само)прокламованих држава.

Овакви апсурдни и двоструки стандарди у решавању југословенске кризе откривају неумереност западне политике према Југославији. Југославија није смела да постоји у њеним старим границама, али ни у новим, онима које би настале искључиво применом истог права за Србе које се иначе признаје у случају Хрвата или Муслимана (тзв. крња Југославија). Југославија, другим речима, једноставно не сме да постоји, у било ком облику; то био би крајњи мото ове политике. Они који су се тој политици супротставили, као нпр. Милошевић, инсистирајући на умереном, праведном решењу које подразумева примену истих стандарда на све стране у спору, проглашени су за „неумерене“. Стога, када овде и сада говоримо о (не)умерености „балканских“ политичара (а „Балкан“ је још увек нешто друго од „Европе“, тј. још не „Европа“), од одлучујућег је значаја имати у виду ово изокретање правог смисла ствари и значења израза којима се оне квалификују. У данашњем владајућем говору „бити умерен“ заправо значи ни на који начин не доводити у питање, бити крајње трпељив према једној истинској неумереној политици коју ЕУ већ дуго спроводи на овом простору. У-мерити се и у-мирити се спрам ове политике постаје врховно начело којим се руководе „балкански“ политичари, и за њима, као таквима, елитни кругови западне Уније и Алијансе сасвим логично трагају и подржавају их. Они који, напротив, покажу и најмању назнаку одступања од ауторитарног става „меродавних“ западних инстанци које, као такве, суверено и наредбодавно одлучују и прописују меру политичким дешавањима на „Балкану“, одмах бивају етикетирани као „неумерени“, ма колико иначе претходно или још увек били лојални овим инстанцама.

На случају Косова, које је даља карика у процесу разбијања Југославије, ова дијагноза бива још једном потврђена. Видимо да су за западне силе границе Југославије, односно Србије, итекако повредиве, али границе Косова нису; око статуса Косова, утврђеног по мери западних сила и албанских сепаратиста као њихових савезника, нема нити може бити разговора (и никада није било), док се о свему осталом наводно може разговарати. Непрестане приче о „дијалогу“, „споразумевању“ и „сарадњи“, као и оне о „Европи без граница“, на овом месту се показују као обична идеолошка магла. Чак је и министар Јеремић признао да се ту испољава „инерција (западне) политике из деведестих година“. Ово признање, изречено након десет година, најблаже речено, врло кооперативног држања српских власти према ЕУ (под паролом „ЕУ нема алтернативу“), треба да нам помогне у мењању неких наших уврежених стереотипа и предрасуда. Наиме, многи су дуго мислили да је неумереност западне политике пука последица наше неумерености, од „недостатка наше воље за сарадњом“ до тога да „желимо да ратујемо против целог света“. Сугерисано је да ће промена наших „режима“ (Милошевићевог или Коштуничиног) неминовно довести до побољшања наше позиције у очима западне дипломатије и бирократије. Међутим, „режими“ су се мењали, постајали све „умеренији“ и „мирољубивији“, али западна политика је остајала иста, неумерена у погледу претензија

Пише: Марио Калик
четвртак, 26 август 2010 23:17

према Југославији и Србији. Питамо се колико времена треба да прође и шта још то Србија треба да уради да би ова политика била промењена (на боље). За почињена зверства незабележена у дотадашњој историји Немачка је „кажњена“ Маршаловим планом којим се у њу слило више милијарди долара, захваљујући чему је врло брзо поново постала јака економска сила, док је за све до сада учињене услуге и уступке Србија „награђена“ све већим дуговима (и све мањом територијом), тонећи у социјални бездан.

Стога је крајње време да схватимо да нешто више од немоћног пристајања на овакву „реалност“, коју неки узимају за мерило ма колико била неправедна, можемо постићи једино ако покажемо више срчаности и одлучности у одбрани својих интереса, од социјалних до државних. За почетак је довољно, када је реч о овим другим, бар поставити питање „нашим“ западним менторима и туторима да ли им је, у погледу њихових сувих геополитичких интереса, значајније Косово без Србије од Србије са Косовом, боље речено, да ли хоће да изгубе Србију у намери да сачувају „независно“ Косово. На један крајње отворен и принципијелан начин који открива наше (разумно) незадовољство њиховом досадашњом политиком. У супротном, ако они нису свесни да било шта губе у спровођењу овакве политике, заиста се не види зашто би је мењали. Стога би ова наша одмерена страственост била сасвим рационална. Уосталом, како рече Хегел, ништа велико у историји није учињено без страсти.

А вратити данас Косово у једну заједницу са Србијом јесте велико историјско дело. То би био први пораз ретроградне политике разбијања Југославије, прва карика у супротном правцу њеног реинтегрисања. Након Другог светског рата, током којег су се Французи и Немци страховито сукобили по трећи пут за мање од 100 година, дошло је до повезивања Француске и Западне Немачке посредством Европске заједнице. Након Хладног рата, током којег су се Западни и Источни Немци гледали преко Зиде и нишана, дошло је до уједињења две Немачке, што је дало додатну снагу и убрзало процес „европских интеграција“. За то време, Југославија је прво изнутра нагризана да би затим одлучно била разбијена ударцима споља, уз пратећу помоћ национализма и шовинизма код појединих југословенских народа. Постављамо стога одлучујуће питање: да ли је дезинтеграција Југославије заиста нужна цена и последица „европских интеграција“? Ако јесте, онда је таква „уједињена Европа“ једна велика лаж и обмана. Ако није, постављамо следеће питање: у чему је онда проблем да се Срби, Албанци и други народи који живе на овом простору поново уједине, упркос трагичним искуствима из прошлости и садашњости, ако су се већ ујединили Французи и Немци (и Немци међусобно), упркос огромним међусобним жртвама и неповерењу током „врућих“ и „хладних“ ратова?

Али, да би се ова питања уопште поставила, а камоли реализовала у њиховој крајњој

Пише: Марио Калик

четвртак, 26 август 2010 23:17

поенти, потребно је заузети оштрији став према досадашњој западној политици у којој „интеграција Европе“ и дезинтеграција Југославије иду руку под руку, као некаква фатална спрега која се наводно никако не може изменити. Ипак, нека се овај позив не тумачи и ућуткује као призивање „рата“ или „изолације“, што су већ дуго отрцане, досадне поштапалице које се рабе кад год је на делу императив да се поступа храбрије, у суочавању са једном политиком силе следе према правди. Не, реч је само о више самопоштовања и поверења у властите могућности које сежу изнад немуштог и неверљивог говора о могућностима дипломатије иза које не стоји никакав наш реалан (против)притисак, о преиспитивању и детабуизирању наших водећих политичких циљева који са садашње империјалне „Европе“ скидају фетишистичке наслаге, о обнови идеје о политици као вештини могућег, другачијег, а не само прилагођавања постојећој „реалности“, идеје која је стара скоро оних гетеовских три хиљаде година, у крајњем, о уверењу да је та „реалност“ ништавна ако се заснива на лажи и неправди. У свету у коме ЕУ, и читав империјални Запад, све више има алтернативу, ове идеје делују утолико реалније. И умереније од неумереног и неуморног срљања на ону страну света која је у све већој кризи и заласку.